

ที่ สน ๐๐๑๘.๑/ร๑๒๒๑

ศาลากลางจังหวัดสกลนคร

ถนนศูนย์ราชการ สน ๔๗๐๐๐

๒๑ มกราคม ๒๕๖๔

เรื่อง แนวทางการจดทะเบียนรับบุตรบุญธรรม กรณีคู่สมรสทั้งสองฝ่ายประสงค์รับผู้เยาว์เป็นบุตรบุญธรรม
เรียน นายอำเภอ ทุกอำเภอ

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๙.๓/ว ๑๓๗๒
ลงวันที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๖๔

จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วยกรมการปกครองแจ้งว่า ได้รับการหารือจากกรมกิจการเด็กและเยาวชน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ รวมถึงหน่วยงานอื่น ๆ ในประเด็นเกี่ยวกับคู่สมรสทั้งสองฝ่ายประสงค์รับผู้เยาว์เป็นบุตรบุญธรรม โดยคณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมได้มีมติอนุมัติให้คู่สมรสทั้งสองฝ่ายสามารถจดทะเบียนรับผู้เยาว์รายเดียนั้นเป็นบุตรบุญธรรมร่วมกันได้ แต่ได้มีสำนักทะเบียนหลายแห่งได้ดำเนินการรับจดทะเบียนรับบุตรบุญธรรมตามมาตรา ๑๕๔๘/๒๗ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ประกอบกับกฎหมายทะเบียนครอบครัวให้เพียงแต่ผู้รับบุตรบุญธรรมฝ่ายเดียวกับผู้เยาว์เท่านั้น แต่ไม่ได้ดำเนินการจดทะเบียนรับบุตรบุญธรรมตามระเบียบกฎหมายข้างต้นให้กับคู่สมรสที่เหลืออีกฝ่ายหนึ่ง หรือจะเป็นกรณีการรับจดทะเบียนรับบุตรบุญธรรมให้กับบุตรบุญธรรมที่เป็นผู้เยาว์ตามคำสั่งศาล แต่ขาดหลักฐานการอนุมัติของคณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมตามบทบัญญัติข้างต้นที่กำหนดไว้ ซึ่งเรื่องนี้มีผลสำคัญมาก หากปฏิบัติไม่ถูกต้องตามระเบียบกฎหมายหรือดำเนินการตรวจสอบเอกสารไม่รอบคอบแล้ว ย่อมมีผลทางกฎหมายและอาจเกิดเป็นความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ได้ กรมการปกครองจึงได้กำหนดแนวทางการจดทะเบียนรับบุตรบุญธรรม กรณีคู่สมรสทั้งสองฝ่ายประสงค์รับผู้เยาว์เป็นบุตรบุญธรรม ให้สำนักทะเบียนอำเภอทราบและถือปฏิบัติ รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อทราบและถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวจิราภรณ์ เป็กบานดี)
ปลัดจังหวัดสกลนคร ปฏิบัติราชการแทน
ผู้ว่าราชการจังหวัดสกลนคร

ทำการปกครองจังหวัด

กลุ่มงานปกครอง

โทร. ๐-๔๒๗๑-๑๔๖๑, ๐-๔๒๗๑-๖๖๓๗

“สกลนครเมืองแห่งความสุข”

☒ บค.	()
☐ ผ.ค.ม.	()
☐ กง.	()
☐ นิติกร	()

ที่ทำการปกครองจังหวัด...
เลขที่ 259
วันที่ ๑๖ ม.ค. ๒๕๖๙
เวลา

ที่ มท ๐๓๐๙.๓/ว ๑๓๔๒

กรมการปกครอง,

๖๖ อาคารศาลากลางกรมทาวเวอร์ ชั้น ๑๑,

ถนนบรมราชชนนี แขวงบางบำหรุ,

เขตบางพลัด กรุงเทพฯ ๑๐๗๐๐,

๑๖ มกราคม ๒๕๖๙,

เรื่อง แนวทางการจดทะเบียนรับบุตรบุญธรรม กรณีคู่สมรสทั้งสองฝ่ายประสงค์รับผู้เยาว์เป็นบุตรบุญธรรม

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด และปลัดกรุงเทพมหานคร

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๔๐๒/ว ๑๕๙๔

ลงวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๖๙

จำนวน ๑ ฉบับ

กรมการปกครอง ได้รับการหารือจากกรมกิจการเด็กและเยาวชน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, รวมถึงหน่วยงานอื่น ๆ ในประเด็นเกี่ยวกับคู่สมรสทั้งสองฝ่ายประสงค์รับผู้เยาว์เป็นบุตรบุญธรรม โดยคณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมได้มีมติอนุมัติให้คู่สมรสทั้งสองฝ่ายสามารถจดทะเบียนรับผู้เยาว์รายเดียวนั้นเป็นบุตรบุญธรรมร่วมกันได้, แต่ได้มีสำนักทะเบียนหลายแห่งได้ดำเนินการรับจดทะเบียนรับบุตรบุญธรรมตามมาตรา ๑๕๙๘/๒๗ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ประกอบกับกฎหมายทะเบียนครอบครัวให้เพียงแต่ผู้รับบุตรบุญธรรมฝ่ายเดียวกับผู้เยาว์เท่านั้น แต่มีได้ดำเนินการจดทะเบียนรับบุตรบุญธรรมตามระเบียบกฎหมายข้างต้นให้กับคู่สมรสที่เหลืออีกฝ่ายหนึ่ง หรือจะเป็นกรณีการรับจดทะเบียนรับบุตรบุญธรรมให้กับบุตรบุญธรรมที่เป็นผู้เยาว์ตามคำสั่งศาล แต่ขาดหลักฐานการอนุมัติของคณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมตามบทบัญญัติข้างต้นที่กำหนดไว้ ซึ่งเรื่องนี้มีความสำคัญมาก หากปฏิบัติไม่ถูกต้องตามระเบียบกฎหมายหรือดำเนินการตรวจสอบเอกสารไม่รอบคอบแล้ว ย่อมมีผลทางกฎหมายและอาจเกิดเป็นความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ได้

กรมการปกครองพิจารณาแล้วเห็นว่ามาตรา ๑๕๙๘/๒๗ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ประกอบพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. ๒๕๒๒ กำหนดไว้ว่า การรับบุตรบุญธรรมจะสมบูรณ์ต่อเมื่อได้จดทะเบียนตามกฎหมาย, แต่ถ้าผู้จะเป็นบุตรบุญธรรมนั้นเป็นผู้เยาว์ต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมก่อน โดยให้คณะกรรมการการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมเป็นผู้พิจารณา และมีมติอนุมัติให้รับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมนั้นเสียก่อน จึงจะมีการจดทะเบียนรับบุตรบุญธรรมตามกฎหมายได้ ซึ่งผู้ร้องจะต้องดำเนินการจดทะเบียนรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมภายในหกเดือนนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำอนุมัติของคณะกรรมการฯ แต่ถ้าหากผู้ขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมไม่ดำเนินการจดทะเบียนรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมภายในกำหนดหกเดือนนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำอนุมัติของคณะกรรมการ หรือนับแต่วันที่ศาลมีคำสั่ง ให้ถือว่าผู้นั้นละสิทธิที่จะรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมและให้มอบเด็กคืนแก่บุคคลผู้มิอำนาจให้ความยินยอมในการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ เว้นแต่กรณีมีพฤติการณ์พิเศษที่ทำให้มีอาจดำเนินการจดทะเบียนภายในกำหนดเวลาข้างต้นได้ ผู้ขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมจะต้องยื่นคำร้อง แสดงพฤติการณ์พิเศษ

/ต่อคณะกรรมการ...

ต่อคณะกรรมการตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด และคณะกรรมการอาจพิจารณาขยายระยะเวลาการดำเนินการจดทะเบียนรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมออกไปอีกไม่เกินสามเดือนนับแต่วันที่พฤติการณ์พิเศษนั้นได้สิ้นสุดลง เพื่อให้การจดทะเบียนรับบุตรบุญธรรม กรณีคู่สมรสทั้งสองฝ่ายประสงค์รับผู้เยาว์เป็นบุตรบุญธรรมตามที่คณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมมีมติอนุมัติให้รับจดทะเบียนรับบุตรบุญธรรมเป็นไปด้วยความถูกต้องตามที่ระเบียบกฎหมายกำหนด จึงเห็นควรชักชวนสำนักทะเบียนถือปฏิบัติ ดังนี้

๑. ขอให้นายทะเบียนพิจารณาตรวจสอบหลักฐานการอนุมัติของคณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมอย่างละเอียดรอบคอบ โดยเฉพาะกรณีคณะกรรมการฯ มีมติอนุมัติให้คู่สมรสทั้งสองฝ่ายสามารถจดทะเบียนรับผู้เยาว์เป็นบุตรบุญธรรมได้ และเมื่อเห็นว่าผู้ร้องมีคุณสมบัติและพยานหลักฐานทุกอย่างถูกต้องครบถ้วนแล้ว จึงดำเนินการรับจดทะเบียนรับบุตรบุญธรรมให้กับผู้รับบุตรบุญธรรมที่เป็นคู่สมรสกันกับผู้เยาว์แยกกันคนละหนึ่งฉบับตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจดทะเบียนครอบครัว พ.ศ. ๒๕๔๑ ข้อ ๒๙ ประกอบหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๔๐๒/ว ๑๕๔๔ ลงวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๒๙ อนึ่ง แม้ศาลจะได้มีคำสั่งอนุญาตให้มีการรับผู้เยาว์เป็นบุตรบุญธรรมแล้ว สำนักทะเบียนจะดำเนินการจดทะเบียนได้ต่อเมื่อผู้ร้องได้ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมก่อนตามนัยมาตรา ๑๕๔๘/๒๗ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

๒. เพื่อป้องกันมิให้ประชาชนเสียสิทธิที่พึงจะได้รับตามกฎหมาย ขอให้นายทะเบียนพิจารณาการจดทะเบียนรับบุตรบุญธรรมให้ทันภายในกำหนดหกเดือนหลังจากคณะกรรมการฯ มีมติอนุมัติให้จดทะเบียนรับบุตรบุญธรรมได้ตามนัยมาตรา ๒๙ แห่งพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. ๒๕๒๒ และเช่นเดียวกันกับกรณีการพิจารณาหลักฐานการอนุมัติให้เลิกรับบุตรบุญธรรมของคณะกรรมการฯ ให้ทันภายในกำหนดหกเดือนนับแต่วันที่ออกหนังสืออนุมัติตามกฎหมายกระทรวงกระบวนการให้คำปรึกษาเยียวยาก่อนเลิกรับบุตรบุญธรรมซึ่งยังเป็นเด็ก พ.ศ. ๒๕๕๔

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและแจ้งให้สำนักทะเบียนในเขตพื้นที่ถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายวิฑูรย์ สิริกุล)

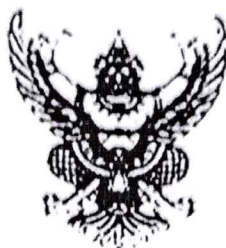
รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน

ส่วนการทะเบียนทั่วไป

โทร. ๐ ๒๗๙๑ ๗๐๑๘ - ๑๙,๓๑,๓๖

ที่ มท ๐๕๐๒/ว ๑๕๙๔

กระทรวงมหาดไทย

ถนนอัษฎางค์ กท ๑๐๒๐๐

๑๒ ธันวาคม ๒๕๒๙

เรื่อง การจดทะเบียนรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด และปลัดกรุงเทพมหานคร

อ้างถึง หนังสือ ที่ มท ๐๓๑๓/ว ๖๓๙ ลงวันที่ ๓ มิถุนายน ๒๕๒๖

ตามที่ได้สั่งการสำนักทะเบียนต่าง ๆ ถือปฏิบัติเกี่ยวกับการร้องขอจดทะเบียนรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมว่า กรณีผู้ที่รับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมได้ปฏิบัติตามขั้นตอนการจดทะเบียนตามพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. ๒๕๒๒ เป็นที่เรียบร้อยแล้ว ได้นำหลักฐานการอนุมัติของคณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการ การรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมมาแสดงหากผู้ที่จะเป็นบุตรบุญธรรมเป็นเด็ก ซึ่งไม่สามารถร้องขอด้วยตนเองได้ เพราะเหตุเป็นผู้เยาว์ไม่เพียงสาให้บิดาและมารดา หรือบิดาหรือมารดา (กรณีที่คนใดคนหนึ่งตายหรือถูกถอนอำนาจปกครอง) หรือผู้แทนโดยชอบธรรมเป็นผู้ยื่นคำร้องขอแทนเด็ก ทั้งนี้เพื่อให้เป็นไปตามบทบัญญัติ มาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติจดทะเบียนครอบครัว พุทธศักราช ๒๔๗๘ นั้น

เนื่องจากกรณีการร้องขอจดทะเบียนรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้แจ้งผลการพิจารณาของคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ (คณะที่ ๒) สรุปได้ว่า ตามพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๒๗ เมื่อผู้ให้ความยินยอมให้มีการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมแล้ว ผู้ให้ความยินยอมแทนบุตรบุญธรรมที่เป็นผู้เยาว์ไม่อาจเข้าเกี่ยวข้องกับการจดทะเบียน และโดยผลแห่งพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวในมาตรา ๓ ทำให้เท่ากับเป็นการยกเลิกมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติจดทะเบียนครอบครัว พุทธศักราช ๒๔๗๘ และในการนี้นายกรัฐมนตรีมีบัญชาให้กระทรวงมหาดไทยดำเนินการกำหนดแนวทางปฏิบัติในเรื่องการจดทะเบียนนี้เสียใหม่ แทนหนังสือ ที่ มท ๐๓๑๓/ว ๖๓๙ ลงวันที่ ๓ มิถุนายน ๒๕๒๖

ฉะนั้น เพื่อให้การปฏิบัติเกี่ยวกับการจดทะเบียนรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมในกรณีดังกล่าวถูกต้องตามเจตนารมณ์ของกฎหมายตามข้อวินิจฉัยของคณะกรรมการกฤษฎีกาดังกล่าวข้างต้น จึงให้สำนักทะเบียนต่าง ๆ ถือปฏิบัติดังต่อไปนี้

๑. ยกเลิกการปฏิบัติตามหนังสือสั่งการ ที่ มท ๐๓๑๓/ว ๖๓๙ ลงวันที่ ๓ มิถุนายน ๒๕๒๖
๒. ให้ผู้รับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมยื่นคำร้องขอจดทะเบียน โดยไม่ต้องให้บิดามารดาหรือบิดาหรือมารดา (กรณีที่คนใดคนหนึ่งตาย หรือถูกถอนอำนาจปกครอง) หรือผู้แทนโดยชอบธรรมมาให้ความยินยอมหรือยื่นคำร้องในฐานะผู้แทนของผู้เยาว์

๓. ทำการบันทึกในทะเบียนให้ปรากฏข้อความดังนี้

๓.๑ เลขที่ และ วัน เดือน ปี ของหนังสือที่อนุมัติให้รับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมได้ของ คณะกรรมการ หรือคณะอนุกรรมการ แล้วแต่กรณี

๓.๒ ในช่องลงลายมือชื่อของจดทะเบียนในทะเบียนการรับบุตรบุญธรรม (คร.๑๔) ของ ผู้เป็นบุตรบุญธรรมในกรณีซึ่งผู้เป็นบุตรบุญธรรมมีอายุไม่ต่ำกว่า ๑๕ ปีขึ้นไป ให้เป็นบุตรบุญธรรม ลงลายมือชื่อ ตามที่กำหนดในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๔๘/๒๐

อนึ่ง ในช่องลงลายมือชื่อผู้ร้องขอจดทะเบียนในคำร้องขอจดทะเบียนการรับบุตรบุญธรรม (คร. ๑๓) ก็ให้ถือปฏิบัติดังเช่นวรรคแรกดังกล่าวแล้ว

ส่วนหนังสือแสดงความยินยอมของบิดามารดา หรือผู้แทนโดยชอบธรรมของผู้ที่จะเป็น บุตรบุญธรรมท้ายคำร้อง แบบ คร. ๑๓ ไม่ต้องมีการกรอกข้อความแต่ประการใด

จึงเรียนมาเพื่อทราบ และแจ้งให้นายทะเบียนอำเภอ กิ่งอำเภอ และนายทะเบียนเขตถือเป็น แนวทางปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

สมพร กลิ่นพงษา

(นายสมพร กลิ่นพงษา)

รองปลัดกระทรวง ปฏิบัติราชการแทน

ปลัดกระทรวงมหาดไทย

กรมการปกครอง

กองการทะเบียน

โทร. (๐๒) ๒๔๑๒๖๘๖, ๒๔๒๐๗๗๖